

DE PASSIE IN DE FRANSCH KUNST DER MIDDELEEUWEN

□ □ DOOR J. FRANSEN PZN. □ □

Als men langen tijd de figuren beschouwd heeft, welke de Fransche kathedralen der XIIIe eeuw sieren en daarna zijn aandacht vestigt op de kerkelijke kunst der XVe eeuw, vraagt men zich met verwondering af, of het wel dezelfde godsdienst is, dien de kunstenaars daar hebben vertolkt. In de XIIIe eeuw weerglansen alle lichtzijden van het christendom in de kunst: goedheid, zachtheid, liefde. Zelden beeldt zij smart en dood uit en waar zij het doet, weet zij ze te hullen in poëzie. Het lijden van Jezus bijv. wekt geen enkel gevoel van smart. Nooit heeft de kunst beter het wezen

van den christelijken godsdienst uitgedrukt dan in die eeuw. Geen prediker heeft duidelijker dan de beeldhouwers van Chartres, Parijs, Amiens, Reims, Bourges gezegd, dat het eerste en laatste woord van het Evangelie is: menschenmin, liefde.

Maar in de XVe eeuw is die blijde glans gedooft. De meeste kunstwerken uit dien

tijd zijn somber en tragisch. De kunst geeft slechts het beeld der smart en des doods.

Jezus leert niet, hij lijdt: hij schijnt ons zijn wonden te tonen als verhevenste leering. Wat wij in deze eeuw ontmoeten is een naakte, bloedende doorngekroonde Jezus; het zijn de werktuigen der Passie; het is zijn lijk, uitgestrekt op de schoot zijner moeder; of wel in een duistere kapel bespeuren wij twee mannen, die hem in het graf leggen, terwijl vrouwen trachten heur tranen te weerhouden.

Het geheimzinnig woord des christendoms is niet meer „lieven” maar „lijden”.

Het geliefkoosd onderwerp dezer eeuw is dus de Passie. De XIIIe eeuw heeft in het beeld van den leerenden Christus zijn meesterwerk gegeven; de XVe eeuw heeft in Jezus slechts den Man der smarten gezien. De Passie — te voren een dogma, dat zich tot het verstand richtte — is een ontroerend beeld geworden, dat tot het hart spreekt.

JEZUS-FIGUUR IN DE KERK ST. NIZIER TE TROYES.